

Zarathustra a God that can Dance #8 deel 1

Over de verachters van het lichaam en de vreugden en de passies.

30 maart 1987 in het Chuang Tzu Auditorium.

Geliefde Osho,

Je zegt 'ik' en je bent trots op dit woord maar groter dan dit – ofschoon je het niet zult geloven – is jouw lichaam en haar grote intelligentie, die geen 'ik' zegt maar als 'ik' presteert.

Wat het gevoel aangeeft, wat de geest waarneemt, is nooit een doel op zich. Maar gevoel en geest zouden je willen overtuigen dat zij het doel van alle dingen zijn: zo ijdel zijn ze wel.

Het gevoel en de geest zijn instrumenten en speelgoed: achter hen ligt het zelf nog.

Het zelf zoekt met de ogen van gevoel, het luistert ook met de oren van de geest.

Het zelf is altijd aan het luisteren en zoeken: het vergelijkt, onderwerpt, verovert en vernietigt. Het regeert en is ook de heerser over het ego.

Achter je gedachten en gevoelens, mijn broeder, staat een geweldige commandant, een onbekende wijze – hij wordt het zelf genoemd, hij woont in je lichaam, hij is jouw lichaam.

Er zit meer verstand in je lichaam dan in je beste wijsheid. En wie weet voor welk doel precies jouw lichaam je beste wijsheid nodig heeft?

Over vreugde en passies.

Mijn broeder, als je een deugd hebt en het is je eigen deugd, deel je het met niemand anders. Om zeker te zijn wil je het een naam geven en liefkozen. Je zou het aan de oren willen trekken om jezelf ermee te amuseren.

En ziedaar! Nu heb je de naam gemeenschappelijk met de mensen en ben je van de mensen en de massa geworden met jouw deugd!

Het zou beter zijn als je zegt: 'Onzegbaar en naamloos is dat wat mijn ziel plaagt en behaagt en is ook de honger van mijn buik.'

Laat je deugd te verheven zijn voor de vertrouwde van namen: en als je erover wilt spreken, schaam je er niet voor om te stamelen.

Zeg aldus en stamel: 'Dit is mijn goed, dit bemin ik, alleen zo heb ik het lief, slechts zo wens ik het goede. Ik wens het niet als een wet van God, ik wil het niet als een menselijk statuut: laat het geen wegwijzer zijn naar super aardrijken en paradijzen.

Het is een aardse deugd die ik bemin: er zit weinig voorzichtigheid in, en al helemaal geen gewone wijsheid.

Maar deze vogel heeft haar nest gebouwd onder mijn dak: daarom heb ik het lief en koester het – nu zit zij daar op haar gouden eieren.'

Zo zou je moeten stamelen om jouw deugd te prijzen....

Aldus sprak Zarathustra.

Zarathustra staat alleen te midden van de grote leermeesters van de wereld die niet tegen het lichaam is, maar voor het lichaam. Al de andere leraren zijn tegen het lichaam, en hun redenering is dat het lichaam een hindernis is voor de groei van de ziel, het lichaam is een barrière tussen jou en het goddelijke. Dit is absolute nonsens. Zarathustra is misschien de gezondste leraar die we gekend hebben. Hij wil niets te maken hebben met enig soort nonsens. Zijn benadering is pragmatisch en wetenschappelijk. En hij is de eerste die over het lichaam onderricht, de mensheid leert dat tenzij je van het lichaam houdt en tenzij je het lichaam begrijpt, je spiritueel niet kunt groeien. Het lichaam is de tempel van je ziel.

Het dient jou je hele leven zonder er iets voor terug te vragen. En het is lelijk om het te veroordelen, want al die mensen die het lichaam veroordelen zijn wel uit het lichaam geboren. Ze veroordelen het lichaam door het lichaam. Ze hebben het leven door het lichaam, en toch heeft de mensheid een erg gevaarlijke ideologie geaccepteerd: de splitsing tussen het lichaam en de ziel – niet alleen een splitsing, maar hen lijnrecht tegenover elkaar gesteld, zodat je zult moeten kiezen, of het lichaam of de ziel. Het is deel van een grotere filosofie: materie en geest. Het lichaam is materie en de ziel is geest. En al deze die het lichaam veroordelen, die lichaam verachters, zijn op een ideaal gefocust: dat de wereld uit twee dingen bestaat, materie en geest.

Maar nu weten we niet alleen als logica, niet slechts door ervaring, maar ook door wetenschappelijk bewijs, dat er maar één entiteit is. Of je het materie noemt of je noemt het geest, maakt niet uit. Lichaam en geest, materie en energie, zijn een en hetzelfde. Het bestaan is geen dualiteit, het is een organisch geheel.

Maar er was een grondige reden om het lichaam te veroordelen: dat was hun manier om de ziel te prijzen, dat was hun manier om de immateriële energie te prijzen. Zonder het lichaam en de materie te veroordelen zou het wat moeilijker geweest zijn. Veroordeel het lichaam – het geeft je een goede achtergrond om de ziel te prijzen. Veroordeel de wereld en je kunt God prijzen. Maar ze zagen nooit een erg duidelijk feit, dat zij zelf altijd predikten dat God de wereld schiep. Als God de wereld had geschapen, dan was de wereld niets dan een verlenging van God. Zijn creativiteit. Het kan zijn vijand niet zijn.

Zarathustra heeft een erg helder inzicht en niemand was zolang geleden, twintig eeuwen geleden, in staat om te zien dat het lichaam een wijsheid van zichzelf heeft. Je merkt het elk moment, maar toch is de oude conditionering zo sterk dat het je niet toestaat de wijsheid van het lichaam te erkennen.

Bijvoorbeeld, je ogen blijven almaar knippen. Ze hadden gewoon altijd zoals je oren kunnen blijven, altijd open. Maar het lichaam heeft een wijsheid, een intense intelligentie – ogen zijn zo kwetsbaar, ze hebben een voortdurende schoonmaak nodig. En als het ooglid naar beneden gaat, en weer opgaat helpt ze het lichaam om, door de ogen, absoluut schoon te blijven. En er zijn klieren die water in zich hebben.

Als je huilt komt het in de tranen, maar als je oogleden knippen, maakt dezelfde vloeistof alle stof schoon die er misschien is verzameld op het meest delicate deel van je lichaam.

Ogen zijn bijna de vensters van je ziel. Enorme zorg wordt door het lichaam aan de ogen gegeven. En dit is nog maar een voorbeeld. Alle basis noodzakelijkheden van het lichaam zijn niet aan jou overgelaten. Zo betrouwbaar ben jij niet.

Met 'jou' bedoel ik je mind. Ademhalen hangt helemaal niet af van de mind. Het zou gevaarlijk geweest zijn, want de mind is niet zo alert. Hij kan het vergeten, en als hij vergeet te ademen, ben je dood. Als je slaapt, wie zal er dan ademhalen? De mind ligt diep te slapen, maar het lichaam gaat door met ademen.

Zelfs als de mind compleet verwijderd wordt, zal het jouw lichaamsprocessen niet treffen. Ik heb een vrouw gezien die negen maanden lang in coma lag, maar ze ademde perfect. Het kloppen van het hart, de vertering van het voedsel, de distributie van het verwerkte voedsel naar de verschillende delen van het lichaam – het wordt bijna als door een computer gedaan. En het is een erg ingewikkeld en complex proces. Er zijn zoveel vitamines... welke vitamine moet naar welk deel van het lichaam? – het lichaam weet het en vervult wat nodig is. Het is niet aan jou overgelaten. Er zijn vitamines die nodig zijn voor de hersenen. Alleen deze vitamines zullen door het bloed naar de hersenen worden gebracht.

Je bloed heeft twee soorten cellen: witte en rode. Wanneer je gewond raakt kan je mind niets doen, maar je lichaam neemt onmiddellijk de situatie over. De witte cellen spoeden zich onmiddellijk naar de plaats waar je gewond bent. Het is zo geheimzinnig en zo verbazingwekkend want deze witte cellen verzamelen zich op de wond en zullen de rode cellen niet toestaan om uit het lichaam te gaan. Ze zullen beschermend optreden.

Het lichaam geneest zichzelf. Nu accepteert zelfs de medische wetenschap, dat de dokter, de medicijnen en alles wat we kunnen doen, alleen maar het helende proces helpen, maar de basis genezing wordt door het lichaam zelf gedaan. We kunnen ondersteunen – maar als het lichaam niet bereid is zichzelf te helen, faalt al onze hulp.

Als het hele proces wat in het lichaam gebeurt door machines moet worden uitgevoerd, zul je voor een enkel lichaam een fabriek nodig hebben die zo groot is dat je het je niet kunt voorstellen. Het zal een vierkante mijl van machines vragen om al de functies te doen die jouw lichaam zo stil vervult, in zo'n kleine ruimte. Het lichaam blijft door zichzelf vernieuwen. Na elke zeven jaar ben je een nieuw persoon, zonder het te weten. Geen enkele oude cel zit in jouw lichaam, ze zijn door nieuwe cellen vervangen. Voordat ze te oud worden en destructief kunnen worden, zijn ze verwijderd. Jouw bloed haalt voortdurend je dode cellen weg en brengt nieuwe cellen, neemt oude kooldioxide weg dat een doodsoorzaak kan worden als

het zich in je lichaam verzamelt, en ze blijft deze door zuurstof vervangen, wat je leven is. En dit gaat zo stil in zijn werk, geen geluid wordt er gemaakt. Toch veroordelen bijna alle religies het lichaam, door te zeggen dat het lichaam de bron van zonde is.

Het lichaam is de bron van je hele leven. Wat jij er dus van maakt hangt van jou af. Je kunt een zondaar zijn, je kunt een heilige zijn. Het lichaam verleidt je niet om een zondaar te zijn, noch bemoedigt het je om een heilige te zijn. Wat je ook bent, een zondaar of een heilige, het lichaam gaat door met zijn eigen werk. Zijn eigen werk is zo veelomvattend, het heeft geen tijd voor iets anders.

Zarathustra heeft enorm respect voor het lichaam, want het is het begin van je wezen. Vanaf het lichaam kun je bij het wezen komen.

Maar als het lichaam veroordeeld wordt, verloochend, gekweld, wat eeuwenlang gedaan is, dan kun je niet bij je wezen komen. Je raakt onnodig verward in een gevecht met het lichaam. Je hele energie wordt vernietigd in deze strijd. Het lichaam zou liefdevol, in dankbaarheid als een weldaad aanvaard moeten worden, en kan zo een opstapje worden naar jouw wezen. In feite is dat de bedoeling van de natuur.

Zarathustra zegt:

Je zegt 'ik' en je bent trots op dit woord maar groter dan dit – ofschoon je het niet zult geloven – is jouw lichaam en haar grote intelligentie, die geen 'ik' zegt maar als 'ik' presteert.

Is het je ooit opgevallen dat jouw ik vierentwintig uur per dag verandert? In de avond besluit je dat 'ik ga morgen vroeg opstaan, om vijf uur, om te mediteren.' Het is jouw besluit, het besluit van je ik. Maar als de wekker afgaat, zegt iemand binnen in jou die nu pretendeert je ik te zijn, 'het is zo'n mooie morgen, nog even verder slapen, het is zo behaaglijk....' Je draait je om, trekt de deken over je heen, en wordt zoals gewoonlijk om negen uur wakker. En je hebt er nooit over nagedacht dat hetzelfde ik wat besloten heeft om vijf uur op te staan het niet ongedaan kan maken. Jouw ik is niet een enkel ding, het is een menigte van vele ikken – bijna als een wiel en zijn spaken. Elke spaak heeft haar moment dat ze bovenaan komt, en spreekt dan alsof het jouw authentieke 'ik' is. Je belooft iets en maakt het nooit waar. Je kunt niet de ene zijn – geïntegreerd. Je bent velen ikken zover het je mind betreft.

George Gurdjieff vertelde steeds dat een erg rijk man een paleis had met vele bedienden. Hij ging een heilige pelgrimstocht maken, het kon wel twee, drie jaar duren, het was niet zeker of hij terugkwam. Hij zei tegen zijn bedienden: 'Onthoudt dat ik elke dag kan terugkomen, ik zal misschien de tocht niet afmaken, dus jullie moeten niet lui worden. Het huis moet elke dag gereed voor me zijn – schoon, opgeruimd....' En ze zeiden allemaal dat ze hun best zouden doen.

Maar drie jaren gingen voorbij, en geleidelijk aan werden de bedienden lui. Een paar dagen lang was er enthousiasme om schoon te maken, misschien zou hij komen. Maar toen er drie jaar voorbij waren, wat de langste tijd was – was hij nog niet terug. Misschien was hij wel dood, misschien had hij de wereld wel verzaakt. Hij zal wel niet terugkeren.....

En het schoonmaken van het huis en alles hield geleidelijk aan op. Maar de bedienden besloten dat er om beurten een bediende bij het hoofdhek zou blijven, want je kunt vanaf het hoofdhek ver over de weg kijken: 'Als zijn rijtuig komt dan informeer je ons binnen, dan zullen we onmiddellijk alles doen wat nodig is. Wat heeft het anders voor zin om het huis schoon te maken?' Dus om beurten stonden ze bij de hoofdingang.

Het huis was zo mooi en zo uniek, het lag zo afgelegen te midden van heuvels en bossen, dat een reiziger altijd als hij langs kwam aan de bediende vroeg die aan het hek was: 'Wie is de eigenaar van dit huis?'

En zij geloofden allemaal, diep van binnen wilden ze geloven – dit is een van de menselijke zwakheden, dat wat je ook wenst te geloven je ook begint te geloven – ze waren gaan geloven dat de meester nooit meer terug zou komen. Dus de bediende aan het hek zei dan: 'Het is van mij. Ik ben de eigenaar van het huis.'

Maar de reizigers raakten in verwarring, want als ze langs dezelfde weg terugkwamen stond er iemand anders aan het hek. En dan vroegen ze: 'Wie is de eigenaar van dit huis?' En dan zei hij: 'Wie de eigenaar van dit huis is? Ik ben de eigenaar van dit huis.'

Gurdjieff vertelde vaak dit verhaal, dat elke bediende op zijn beurt de eigenaar van het huis werd. En het is precies dezelfde situatie met jouw ik. Er zijn vele ikken in jou. Als je goed oplet kun je zien dat er veel ikken in je zijn, maar slechts een is op een bepaald moment overheersend. Die ik zegt: 'Ik houd van je en zal altijd van je blijven houden. Anderen hebben ook van je gehouden, maar zij houden alleen in het leven van je. Ik zal van je houden, mijn geliefde, zelfs als ik dood ben.'

En het volgend moment zijn de grote geliefden aan het vechten en dingen naar elkaar aan het gooien. Wat is er gebeurd? Waar is de grote liefde gebleven? Het is een bekend feit dat geliefden voor elkaar kunnen sterven, en geliefden elkaar ook kunnen doden. Dat kan niet het werk zijn van hetzelfde ik.

Als je alert bent zul jij je bewust worden dat er een rij ikken achter je staat. Het ene ik wil dit zeggen, een ander ik wil dat zeggen, een ander ik wil dit doen – en ze zijn het nooit met elkaar eens. Er is een voortdurend innerlijk gevecht gaande: 'Wie is de eigenaar van het huis?' Omdat we in onbewustheid leven dringt dit nooit tot ons door. Zarathustra heeft gelijk als hij zegt dat jij erg trots ik zegt – maar jouw ik is niets vergeleken met de grote intelligentie van jouw lichaam, dat nooit ik zegt, maar in werkelijkheid al de functies presteert die het ik wordt verondersteld te doen.

Wat het gevoel aangeeft, wat de geest waarneemt, is nooit een doel op zich. Maar gevoel en geest zouden je willen overtuigen dat zij het doel van alle dingen zijn: zo ijdel zijn ze wel.

Je weet dat je zintuigen je vele keren hebben misleid. Het is niet alleen in de woestijn, in de hete zon, dat je door een luchtspiegeling wordt bedrogen. Je hebt dorst. Dat speelt voor vijftig procent een rol in het creëren van de luchtspiegelingen. Omdat het zand heet is, en de zonnestrallen terugkaatsen, creëren zij de overige vijftig procent. Hun terugkaatsing scheidt de illusie van iets als water, vanwege de rimpelingen. De rimpelingen zijn zo spiegel-achtig dat zelfs bomen erin gereflecteerd worden als ze er zijn. Dan wordt het absoluut zeker voor de dorstige persoon dat het water dichtbij is. Bomen zijn er, en ze worden weerspiegeld in het water, maar als je vlakbij de luchtspiegeling komt is er helemaal geen water. Het was gewoon de terugkaatsing van de zonnestrallen, die een spiegel creëerden waarin de bomen werden weerspiegeld.

Maar het is niet alleen in de woestijn. In jouw dagelijks leven bedriegen je zintuigen je, en elk zintuig zegt: 'Wat ik ervaar, dat is de werkelijkheid.'

Het gebeurde eens... ik stond in de tuin van de bibliotheek in een plaats waar ik studeerde. Een man kwam, tikte me op de schouder en zei: 'Het is jaren geleden dat ik je gezien heb.' Ik keek de man aan; ik had de man nog nooit gezien. Ik zei: 'Je moet je vergissen. Misschien dat iemand die op mij lijkt je vriend was, maar ik ken je helemaal niet.'

Hij zei: 'Het spijt me erg, maar je lijkt zo precies op mijn vriend.'

Ik zei: 'Het spijt me dat ik op hem lijk, maar wat kan ik er aan doen? Ik kan het niet helpen.'

Dezelfde dag was ik op de markt en dezelfde man kwam en tikte me opnieuw op mijn schouder en zei: 'Jij bent een vreemde kerel. Vanochtend heb ik een onschuldig iemand aangesproken denkend dat jij daar vlakbij de bibliotheek stond.'

Ik zei: 'Ik ben dezelfde man die bij de bibliotheek stond en dit is de tweede keer dat je me op mijn schouder hebt getikt.' Maar ik zei: 'Geen probleem, wees de derde keer alert, want ik denk niet dat jouw vriend hier in de stad is. Je hebt hem in geen jaren gezien.'

Hij zei: 'Ik heb hem in jaren niet gezien.'

Toen zei ik: 'Onthoud, de derde keer als je hem ziet, vraag het hem eerst, en dan...'

Hij zei: 'Maar jullie lijken zo op elkaar.'

Ik zei: 'Ik kan weer hetzelfde zeggen dat ik er niets aan kan doen en dat ik je vriend niet ken.'

Maar hij zei: 'Mijn ogen kunnen me niet zo bedriegen – en twee keer op een dag.'

En ik zei tegen hem: 'Onthoud het, de derde keer zal ik je slaan... want dat geklop op mijn schouder is genoeg geweest.'

Hij zei: 'Nee, ik zal nooit... zelfs als de echte er is zal ik het hem eerst vragen.'

En na vier, vijf dagen, toen ik de universiteit uitkwam keek de man me aan en zei: 'Mooi hoor, vanwege jou heb ik een iemand anders op zijn schouder geklopt.'

Ik zei: 'Kan ik in deze plaats blijven wonen of moet ik weggaan? Ik ben dezelfde persoon!'

Hij zei: 'Maar je ziet er zo hetzelfde uit.'

Ik zei: 'Weer hetzelfde liedje.'

Let maar eens op, en je zult merken dat jouw zintuiglijk vermogens niet zo betrouwbaar zijn, en wat ze beweren zinloos is. Je hoort dingen die niet gezegd zijn. Je ziet dingen die niet bestaan. Je gelooft in opvattingen die absoluut irrationeel zijn. Maar het lichaam is absoluut onschuldig, het bedriegt je nooit. Het is altijd authentiek.

Het gevoel en de geest zijn instrumenten en speelgoed: achter hen ligt het zelf nog. Het wezen.

Zarathustra accepteert slechts twee werkelijkheden in jou: het lichaam en het wezen. Tussen beide – de gevoelens, de mind, het ego – dit zijn allemaal valse entiteiten. Als je jouw wezen wenst te bereiken, begin met het lichaam, want ze zijn de enige twee werkelijkheden. Of misschien één werkelijkheid. Jouw lichaam is de buitenkant van het wezen, en jouw wezen is de binnenkant van jouw lichaam.

Het zelf zoekt met de ogen van gevoel, het luistert ook met de oren van de geest. Het zelf is altijd aan het luisteren en zoeken: het vergelijkt, onderwerpt, verovert en vernietigt. Het regeert en is ook de heerser over het ego.

Het zelf, of het wezen, is jouw echte meester. En als jouw zelf jouw zintuiglijke vermogens, jouw mind als instrumenten gebruikt is het helemaal goed. Maar de dingen zijn in de mens op zijn kop komen te staan. We zijn de meester compleet vergeten, en de bedienden pretenderen de meester te zijn. En elke bediende zegt dat wat zijn ervaring is ook de waarheid is.

Als instrument is het helemaal goed – maar de meester moet het gebruiken. Als de meester het niet gebruikt, en het de situatie is dat de instrumenten de meester gebruiken... Jouw mind pretendeert de meester te zijn. Hij is enkel een dienaar. Zijn functie is jouw wezen te dienen. Maar het wezen wordt compleet vergeten. Dat is de ellende van de mensheid.

Achter je gedachten en gevoelens, mijn broeder, staat een geweldige commandant, een onbekende wijze – hij wordt het zelf genoemd, hij woont in je lichaam, hij is jouw lichaam.

Dit is zo'n mooie uitspraak, en zo waar. Hij woont in jouw lichaam, hij is jouw lichaam. Jouw wezen en jouw lichaam zijn niet gescheiden, ze zijn als twee kanten van dezelfde medaille. Maar omdat het lichaam veroordeeld werd, werd het zelf ook veroordeeld. De mind werd de meester.

In de veroordeling van het lichaam, werd het wezen automatisch veroordeeld, en een valse entiteit – dat wat slechts een instrument was – heeft de mensheid geregeerd. Je bent geregeerd door je mind. De mind moet jou dienen. Het moet niet over jou heersen.

Er zit meer verstand in je lichaam dan in je beste wijsheid. En wie weet voor welk doel precies jouw lichaam je beste wijsheid nodig heeft?

Mijn broeder, als je een deugd hebt en het is je eigen deugd, deel je het met niemand anders.

Ik heb je steeds weer verteld dat hoe meer je een individu wordt des te meer uniek je wordt, en in jouw uniekheid zit jouw viere van het zelf verborgen.

Zarathustra zegt: 'Als je een deugd hebt, en het is je eigen deugd, niet door anderen aangeleerd maar door jezelf ontdekt, heb je deze met niemand gemeen, ze zal uniek zijn. Ze zal eenvoudig jouw handtekening zijn. Ze zal net zo uniek zijn als je vingerafdrukken. Niemand anders in de wereld kan deze hebben.'

De natuur herhaalt zich nooit. Zelfs als je dezelfde dingen ziet, lijken ze slechts hetzelfde, maar ze zijn nooit hetzelfde. Bekijk maar eens een boom en let op ieder blad, en je zult verbaasd zijn – elk blad heeft zijn eigen individualiteit. Geen ander blad is precies hetzelfde.

Ga naar het strand. Zoek schelpen, en geen twee schelpen zijn precies hetzelfde. Of kijk bij gekleurde stenen – geen twee gekleurde stenen zullen hetzelfde zijn.

De creativiteit van het bestaan is geweldig. Het herhaalt zich nooit. Je kent het gezegde 'de geschiedenis herhaalt zich niet', maar ik zeg je dat het niet waar is. De geschiedenis herhaalt zich, alleen het bestaan herhaalt zich niet. De geschiedenis herhaalt zich, want ze is in de handen van onbewuste mensen. Onbewuste mensen kunnen niet uniek zijn.

Het gebeurde eens dat een man een schilderij van Picasso kocht. Het kostte een miljoen dollar, en hij wenste zeker te weten of het een echte Picasso was, niet een vervalsing – want er zijn veel valse schilderijen te koop die er precies hetzelfde uitzien. Tenzij je een ervaren criticus bent, is het voor jou onmogelijk om enig verschil te zien. Dus raadpleegde hij een man die een expert was, in het bijzonder wat de schilderijen van Picasso betreft. Deze zei tegen hem: 'Wees niet bezorgd. Wat dit schilderij aangaat kan ik absoluut zeker zijn, want ik was bij Picasso in huis toen hij dit schilderij maakte; dus ik was er getuige van. Je hoeft je geen zorgen te maken. Je hebt jouw miljoen dollar niet verspild.'

Maar de man zei: 'Ik zou graag met je mee willen gaan naar Picasso zelf. Ik wil ook de mening van Picasso.'

Hij zei; 'Dat is geen probleem.'

Ze gingen naar het huis van Picasso. De vriendin van Picasso was bij hem. Picasso keek naar het schilderij en zei; 'Het is een vervalsing.'

De criticus zei; 'Wat zeg je nou? Ik was erbij toen je het maakte.'

En de vriendin zei ook: 'Dit gaat te ver. Ik was ook hier toen je dit schilderde.'

Picasso zei: 'Ik heb niet gezegd dat ik het niet geschilderd heb, maar het is een vervalsing.'

Ze keken allemaal naar Picasso – is hij nou gek geworden? Hij zei: 'Je zult het niet begrijpen. De werkelijkheid is dat iemand een schilderij wenste en ik had geen idee in mijn hoofd dus ik heb gewoon een schilderij van vroeger geschilderd. Je kunt naar een museum in Parijs gaan en je zult het daar vinden. Ik heb gewoon hetzelfde schilderij opnieuw geschilderd. Dus hoewel ik het geschilderd heb, is het niet authentiek, het is een kopie. En of de kopie nu door mij of door een ander is gemaakt doet niet ter zake. Een kopie is een kopie. Het is een vervalsing.'

Het bestaan kopieert zichzelf nooit. Het is altijd nieuw en altijd fris.